

Beknopt verslag/conclusies van de openbare vergadering van de commissie Samenleving van de gemeenteraad Emmen op dinsdag 12 januari 2016, aanvang 19.30 uur.

Aanwezig:

Voorzitter: de heer H. Huttinga
Commissiegriffier: mevrouw C.M. de Widt
Collegeleden: de heer B. Arends (*t/m punt 5*), de heer J. Bos en de heer B.D. Wilms
Verslaglegging: mevrouw M.S.J. Stegink (Notuleerservice Mooi Werk)

De commissieleden: de heer K.P. Eggen (D66), de heer T.H. Gerth (CDA), de heer B. Hoeksema (Senioren Belang Noord), mevrouw T. Houwing-Haisma (VVD), de heer L.H. Lambers (Wakker Emmen), mevrouw A.G. Louwes-Linnemann (PvdA), mevrouw P. Mellema (CDA), de heer R.R. Pruisscher (ChristenUnie), de heer A.W.J. Schoo (DOP), de heer P.M. Schrik (Wakker Emmen), de heer A.J. Sleeking (PvdA), de heer S. Slijepčević (Wakker Emmen), de heer D.E. de Vries (Wakker Emmen), mevrouw L.H. de Vries (Wakker Emmen), mevrouw D. Woelders (Wakker Emmen) en mevrouw B. van der Woude (Groen Links).

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Huttinga opent de vergadering om 19.30 uur en heet iedereen welkom. De agenda wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

2. Actuele mededelingen vanuit het college/presidium

Wethouder Bos kondigt aan dat binnenkort, mogelijk op 10 februari, een informatieavond plaatsvindt voor de raad over het nieuwe inkooptraject 2017 en daarna. Men wil de raad graag een beeld geven van de strategie en aanpak van het proces.

De wethouder heeft een mededeling naar aanleiding van het artikel in het Dagblad van 31 december 2015 over de PGB's in Emmen. In het artikel stond, dat een medewerker van de SVB zou hebben gezegd dat Emmen niet goed presteerde. De wethouder heeft gesproken met de directeur van de SVB. Deze heeft zijn excuses gemaakt, maar kon niet achterhalen of het zo gezegd is. Volgens de directeur had het niet gezegd mogen worden en is het ook niet waar. SVB en de gemeente Emmen weten elkaar goed te vinden. De gemeente Emmen presteert goed en staat er ook voor 2016 goed voor. Onlangs is nog gekeken of alle gegevens op elkaar aansluiten en dat bleek in orde.

D66 vraagt of zich na het artikel meer mensen hebben gemeld. Is de heer Schoo nu naar aanleiding van de brief van mening veranderd? In het artikel heeft de heer Schoo opgemerkt dat er in zijn geval twee ambtenaren op gezet zijn, omdat hij raadslid is, maar dat gebeurt normaal ook. Waarom heeft hij dit gezegd? **Wethouder Bos** heeft geen nieuwe meldingen binnen gekregen. **De heer Schoo** vindt het jammer dat hij destijds niet de naam heeft genoteerd. De reactie van de directeur is duidelijk. In ieder geval is iedereen nu weer scherp. Of hij zelf gezegd heeft dat een raadslid beter zou worden geholpen, weet hij niet precies meer. De heer Schoo dankt de wethouder voor het onderzoek en de brief. Bij een eventueel volgend signaal geeft hij de naam meteen door, zodat de gemeente het zelf kan uitzoeken.

PvdA beveelt aan om niet te snel iets in de publiciteit te zeggen. De reactie van de gemeente op het artikel is goed. Het zou beter zijn als ook het verhaal vanuit de gemeente in de publiciteit naar voren zou komen. **Wethouder Bos** reageert dat men voorzichtig is met publiciteit over individuele gevallen, maar begrijpt de boodschap en denkt daar over na.

CDA herinnert aan een eerdere vraag in de commissie Bestuur en Middelen in december, die in deze commissievergadering zou worden beantwoord. Het gaat om de vraag of de overgebleven Wmo-gelden ten koste zijn gegaan van de zorg. **Wethouder Bos** kan de vraag niet precies beantwoorden, maar denkt dat het niet ten koste van de zorg is gegaan. Bij de overgebleven Wmo-middelen gaat het namelijk om het innovatiebudget en de HHT (Huishoudelijke Hulp Toeslag)-middelen. Beide soorten kunnen alsnog verder worden ingezet. CDA vraagt zich vooral af of mensen die langer thuis blijven wonen wel de benodigde zorg hebben gekregen. In de praktijk blijkt het soms heel lang te duren voordat zorg is geregeld. **Wethouder Bos** reageert dat men bezig is het systeem zo aan te passen dat de mens centraal staat.

Senioren Belang Noord sluit zich aan bij wat PvdA heeft gezegd over de publiciteit rond de PGB's. Daarnaast zouden ook klanten op de hoogte moeten worden gebracht van het standpunt van de gemeente, zodat het vertrouwen terugkomt. **Wethouder Bos** gaat naar de suggestie kijken.

Wethouder Wilms deelt mee dat de nadere regels jeugdhulp deze week geplaatst worden op de website van Centrum Jeugd en Gezin. Verder worden ze toegevoegd aan de verordeningenbank op de site van de gemeente Emmen en komt er een publieksvriendelijke versie. Het actieplan jeugdhulp loopt goed. Lijn 1, het updaten en compleet maken van alle gegevens, is afgerond. Alle PGB-cliënten jeugd zijn nu in beeld. Nu wordt gewerkt aan de ZIN (Zorg In Natura)-cliënten jeugd. De gegevensuitwisseling loopt nu via het gemeentelijk gegevensknooppunt. Lijn 2, het optimaliseren van de processen, is deze week opgestart. De afronding is voorzien in het eerste kwartaal van dit jaar. De uitkomsten van het derde kwartaal van de jeugdhulpregio komen binnenkort. Besluitvorming over het afschaffen van de ouderbijdrage is in voorbereiding. Daarover volgt nader informatie.

D66 adviseert om de nadere regels jeugdhulp ook te plaatsen op de gemeentesite bij PGB, waar men naar de SVB wordt verwezen. Is de privacy ook meegenomen? **Wethouder Wilms** neemt de tip ter harte. Wat betreft privacy wordt landelijk gewerkt aan een reparatie van de wetgeving. Privacy zit wel in alle protocollen, maar het is ook een specifiek aandachtspunt van de taskforce.

Wethouder Arends deelt mee, dat de gemeente volop bezig is met plannen voor sporthal De Klabbe. Men kan de raad echter pas uiterlijk half mei, ruim voor de Kadernota, alle informatie verschaffen en niet, zoals toegezegd, in februari. Er zijn namelijk veel mogelijkheden: nieuwbouw, renovatie, handhaving situatie, betrekken de Runde, nieuwbouw scholen, verplaatsing. **D66** brengt in dat ook de gebruikers hierover zouden moeten worden geïnformeerd. Bij de begrotingsvergadering waren velen aanwezig. Die rekenen er niet op dat er vanavond iets over wordt gezegd. **Wakker Emmen** benadrukt dat de informatie ruim voor de Kadernota beschikbaar moet zijn met het oog op een zorgvuldige afweging. **Wethouder Arends** reageert dat het uiterlijk half mei wordt en dat het gaat om informatie, niet om een plan.

3. **Presentaties: n.v.t.**

4. **Spreekrecht: n.v.t.**

5. **Rondvraag**

VVD vraagt of de wethouder al iets kan zeggen over TSN. **Wethouder Bos** kan dat niet. Het is nog "under construction".

Senioren Belang Noord heeft geconstateerd dat de situatie tijdens de afgelopen "ijstijd" goed was in Noord- en Zuidborge, dankzij de inzet van Buurtsupport, maar dat de situatie in Emmermeer heel slecht was. Kan daar in het toekomstige strooi beleid rekening mee worden gehouden? **Voorzitter Huttinga** reageert dat deze vraag thuishoort in de commissie van donderdag aanstaande. **Wethouder Wilms** wil desondanks wel reageren. De strooiroutes

worden voorafgaand aan het strooiseizoen in de commissie Wonen en Ruimte vastgesteld. Dan kan het punt worden ingebracht. Ook EOP's kunnen hun inbreng leveren.

PvdA vraagt of het college actie onderneemt ten aanzien van de sluiting van de vestiging van de Open Universiteit in Emmen. **Wethouder Arends** antwoordt dat ambtelijk wordt uitgezocht wat er speelt. Informeel is bekend, dat bijna alle vestigingen in Nederland zullen sluiten. Men gaat na wat nog opportuun is om te doen en de wethouder zal de raad daarover informeren.

CDA vraagt de wethouder of hij al meer weet over het uitblijven van meldingen van homodiscriminatie in Emmen. **Wethouder Bos** heeft contact gehad met CMOSTamm. Daar heeft men geen verklaring. Wel weet CMOSTamm, dat het aantal meldingen in Drenthe en Emmen altijd laag ligt ten opzichte van Nederland. Door Sedna is geopperd, dat klachten misschien al worden afgehandeld, voordat ze geregistreerd worden. De wethouder gaat nog praten met het COC. Zodra er meer antwoord is, zal de wethouder dat melden.

6. Bespreken C-stukken

6A Concept beleidsnota Samen verder in het sociaal domein 2017-2021 + bijlage RIS.7390 en extra bijlage RIS.7407 en RIS.7408

Voorzitter Huttinga verduidelijkt, dat het bij dit punt gaat om een C-discussie over de toekomstige inrichting van de schoonmaakondersteuning, ook al staat de concept beleidsnota Samen verder geagendeerd. Die nota is echter een bijlage. De heer Wolf zal het onderwerp inleiden.

Wethouder Bos licht toe dat dit voor hem de eerste C-discussie is. Hij ziet graag een dialoog tussen de raadsleden en stelt zich terughoudend op. Aan de heer Wolf is gevraagd de discussie te leiden. Hij is een extern persoon en procesmatig deskundig.

Voorzitter Huttinga let als commissievoorzitter ook op de gang van zaken. In het als laatste toegestuurde stuk staan de vragen waarover conclusies getrokken moeten worden.

Volgens **PvdA** is een C-discussie ook bedoeld als discussie tussen raad en college. PvdA wil graag haar verhaal houden en daarop antwoord krijgen van het college. **Voorzitter Huttinga** licht toe, dat door de korte voorbereiding pas op een laat moment is gekozen voor deze opzet, maar iedereen kan zeggen wat die heeft voorbereid.

Inleiding

De heer Wolf begrijpt dat hij niet helemaal vrij is om te doen wat hij wil, bijvoorbeeld al vanwege de vaste opstelling van de microfoons. Ter inleiding gaat hij in op schoonmaakondersteuning aan de hand van de aspecten preventie, integraal werken en doelgroepen. De discussie moet punten opleveren om aan het college mee te geven. Voor inhoudelijke vragen is Sabina Jonker ook aanwezig.

Preventie en vroegsignalering zijn belangrijk om op tijd huishoudelijke ondersteuning te geven. Schoonmaakondersteuning blijft bestaan. Daar is geld voor beschikbaar. Verbinding is nodig met preventie en vroegsignalering achter de voordeur. Hier hebben de toegang/gebiedsteams een rol.

Uit de digitale raadpleging bleek duidelijk dat schoonmaakondersteuning moet doorgaan en dat bezuinigingen niet mogelijk zijn bij maatwerk en speciale doelgroepen als dementerenden, psychiatrische stoornissen, zorgmijders en verstandelijk beperkten (8-12% van het totaal).

Integraal werken is vooral aan de orde bij de extra kwetsbare doelgroep. Wat is de maatwerkvraag en welke partners gaan dat organiseren. Schoonmaakondersteuning en begeleiding worden gekoppeld en er is per huishouden één plan en één regisseur.

Wat betreft de doelgroepen: Iemand met een omgevingsnetwerk kan gevraagd worden dit te benutten en er moet kritisch worden gekeken of je naar doelgroepen toe gaat. Een vraag is ook of je mensen moet ondersteunen die het zelf kunnen betalen (20% van totaal). De kwetsbare groepen (8-12%) wil men onverkort blijven ondersteunen.

De drie hoofdvragen waarop een antwoord moet komen, staan vooraan in de bijlage ten behoeve van de discussie schoonmaakondersteuning.

De heer Wolf pleit persoonlijk voor solidariteit. Twee alinea's uit de concept beleidsnota Samen verder spreken hem bijzonder aan. Dat zijn de eerste alinea van de samenvatting op pagina 3, met de ambities, en de eerste alinea onder A. Schoonmaakondersteuning, op pagina 24. Uit klanttevredenheidsonderzoek blijkt, dat de huidige schoonmaakondersteuning een hoog cijfer scoort.

Voorzitter Huttinga vraagt of er verduidelijkingsvragen zijn.

VVD gaat ervan uit dat het bijgevoegde raadsbesluit niet in de komende raadsvergadering komt. Het koepelstuk is nu naar de adviesraden, waarna eventueel aanpassingen kunnen plaatsvinden. **VVD** neemt aan dat ook deze C-discussie tot aanpassingen kan leiden. **Voorzitter Huttinga** zegt dat het koepelstuk nu niet wordt vastgesteld. Het bijgevoegde raadsstuk is een voorontwerp C-discussie. **Wethouder Bos** verduidelijkt dat de beleidsnota in maart op de agenda van de raad komt, maar vragen en opmerkingen daarover zijn welkom. De uitkomsten van de C-discussie over schoonmaakondersteuning worden zeker meegenomen.

ChristenUnie vraagt of de huidige schoonmaakondersteuning een maatwerk- of een algemene voorziening is. **Wethouder Bos** antwoordt dat het nu een maatwerkvoorziening is.

D66 heeft een twintigtal vragen over de nota en zal die schriftelijk inbrengen. Door de agendering is men wel totaal op het verkeerde been gezet. In de fractie is het stuk lang besproken.

Voorzitter Huttinga begrijpt dat de brief, die als vierde stuk bij het punt is toegevoegd, de fractie wel tijdig heeft bereikt, maar niet vóór de fractievergadering.

Discussie – eerste ronde

De heer Wolf licht toe dat eerst aan de orde is, wat de kern is van het vraagstuk en de opgave en waaruit valt te kiezen. Als hulpmiddel dienen de vragen vooraan in het discussiestuk. Om welke doelgroepen gaat het? Zouden meer financiën om een andere organisatie vragen? Hoe kunnen preventie en integraal werken eruit gaan zien? Daarna volgt wat men aan het college mee wil geven om uit te zoeken of als opdracht.

Voorzitter Huttinga geeft de fracties de gelegenheid in te brengen wat men heeft voorbereid.

Wakker Emmen hanteert als uitgangspunten: - zorg op maat, - keuzevrijheid cliënt, - kwaliteit, - kunnen blijven aanbieden van noodzakelijke ondersteuning en - geen cliënten tussen wal en schip. Wakker Emmen vindt het huidige systeem werkbaar, maar het huidige zorgniveau is de ondergrens. Verder bezuinigen is geen optie. Wakker Emmen zet in op preventie, kostenbesparing en innovatie. Ter voorkoming van duurdere zorg is huishoudelijke ondersteuning een belangrijk instrument. Voor een goede indicatie is expertise noodzakelijk. Wakker Emmen is blij in het beleidsplan te lezen, dat de indicaties vanaf 2017 liggen bij de onafhankelijke toegangsteams. Eén regisseur en één plan zijn belangrijk voor een effectiever systeem en betere zorg op maat. De herindicatie in kwetsbare en meest kwetsbare inwoners is te beperkt. Ook acute zorg en korte zorg zouden meegenomen kunnen worden om zorg op maat te kunnen bieden en om kosten van langdurige of duurdere zorg te voorkomen.

Wanneer bij de inkoop wordt gewerkt met een vast budget, komen kostenbesparingen ten gunste van de zorgaanbieder. Volgens het CPB-rapport van 10 december 2015 over inkoop in het sociale domein, geeft populatie-inkoop (vast budget per gebied of zorgaanbieder) een zwakke prikkel tot doelmatigheid en geen prikkel tot innovatie, maar wel een sterke prikkel tot kostenbesparing, met het risico op onder-investering en afwenteling naar kwaliteit en cliënten. Wakker Emmen meent dat te herkennen in de herindicaties van de zorgaanbieders in 2015, met als gevolg veel minder uren en bijna geen zorg op maat meer. Omdat inwoners gebonden zijn

aan de gebiedsdienst, heeft men weinig keuzevrijheid. Volgens het CPB is keuzevrijheid het enige middel om kwaliteit te waarborgen. CPB geeft als nadelen van populatie-inkoop ook aan, dat de gemeente daarbij beperkt zicht heeft op de kostenstructuur van de zorgaanbieders, moeilijk kan inspelen op veranderde situaties en minder interactie heeft met de zorgaanbieder. Al deze punten zijn te herkennen in de problemen bij Heerendordt en TSN.

Wakker Emmen kan zich vinden in de nieuwe uitgangspunten één regisseur één plan en in herindicaties door onafhankelijke toegangsteams. Vraagtekens zet men echter bij de gekozen vorm van inkoop. Kostenbesparing ziet Wakker Emmen liever besteed bij de cliënt of aan innovatie. Waarom wordt gekozen voor populatie-inkoop? Volgens het CPB hebben 291 gemeenten gekozen voor een raamcontract zonder omzetgarantie en slechts vijf voor populatie-inkoop.

Voor **PvdA** zijn werk en participatie leidend bij decentralisatie op het niveau van dorp en wijk. Bij wie uitgerangeerd is of zich zo voelt, ontstaan vaak gezondheidsklachten en multi-problematiek. Doel is dat iedereen op een of andere manier meedoet, liefst in de eigen leefomgeving. Het leerwerkbedrijf zou op dorps- en wijkniveau banen moeten organiseren en daarbij een verbinding leggen met het zorgsysteem.

De conceptnota ademt nog teveel de oude sfeer van de uitvoering van taken door gevestigde instellingen. Dat geldt ook voor de vraag wat schoonmaakondersteuning is. Het oude bestel is gefragmenteerd en gespecialiseerd en heeft de tendens tot kostenstijging, zeker als preventie wordt toegevoegd aan schoonmaakondersteuning. Voor de zorgaanbieders gelden in een aantal gevallen ook de belangen van de aandeelhouder naast die van de cliënt. Dat gaat niet samen. Daarom is een fundamenteel ander beleid nodig. De meeste van de in de nota genoemde veranderingen worden gevraagd van inwoners. Te weinig wordt gevraagd van instellingen om te innoveren. Bestaan er al sociale teams voor de toegang? Die toegangsteams krijgen een zware klus. Het is moeilijk om top-down de samenleving te (re)organiseren en sociale cohesie te bereiken. De positie van bewoners krijgt weinig aandacht en zou meer centraal moeten staan en beter moeten worden uitgewerkt. Daar is het nu het moment voor.

Wat betreft de schoonmaakondersteuning vraagt PvdA zich af of de andere toedeling van budgetten in december door het rijk, in de tabellen is verwerkt. Los daarvan is herschikking binnen het sociale domein aan de orde, gezien de overschotten op een aantal terreinen.

PvdA verwacht van het college een voorstel over de schoonmaakondersteuning, in bredere zin, georganiseerd op wijk- in dorpsniveau, met gebruikmaking van participatiebanen en met een veel ruimere taakopvatting dan nu, namelijk inclusief zwaardere klussen, tuinonderhoud, boodschappendiensten enzovoort. PvdA heeft daar in het verleden voorstellen voor gedaan.

Naast zorg op maat is ook betaling op maat mogelijk. De opbrengsten van diensten op wijk- en dorpsniveau kunnen ergens anders weer worden ingezet. Bij de schoonmaakondersteuning kan beter in uren worden gedacht dan in termen als "een gestructureerd huishouden". Dat is te weinig concreet. Het CAK registreert ook in uren.

De vraag is niet wie schoonmaakondersteuning moet krijgen, maar hoe deze geïntegreerd gegeven kan worden, gekoppeld aan wijk- en dorpsniveau en aan participatie. Financieel gelden de kaders van het totale sociale domein. Preventie koppelen aan schoonmaakondersteuning zal via professionalisering leiden tot kostenstijging. Er is een grote spanning tussen idealen en de weerbarstige praktijk. Verder bezuinigen op laag betaald werk leidt tot grotere werkloosheid. Dat men bij bewonersorganisaties zelf een rol wil gaan spelen in het proces, moet worden benut.

CDA herinnert aan vier jaar geleden toen bespreking van hetzelfde onderwerp veel emoties oproep. Uit onderzoek blijkt dat men nu erg tevreden is. Niet veranderen is echter geen optie, omdat de financiële ruimte is afgenomen en verder afneemt. Het is goed dat meevallers worden gebruikt voor de schoonmaakondersteuning in 2016 en dat in 2017 integratie plaatsvindt in het gebiedsgewijs werken. CDA stemt in met het voorstel dat onder punt 9A staat geagendeerd.

CDA is van mening dat schoonmaakondersteuning op maat gegeven moet worden. Soms kan dat meer zijn dan een bepaald maximum dat soms geldt in bepaalde gebieden. Te denken valt aan iemand die nauwelijks meer uit zijn stoel of uit huis kan komen. Omdat mensen langer thuis moeten blijven wonen, komen deze gevallen steeds vaker voor. Die verdienen prioriteit.

Anderzijds moet gekeken worden of bepaalde hulp, bijvoorbeeld na een operatie, nog steeds nodig blijft. CDA is daarom blij met de op- en afschalingsfunctie van de toegangsteams. Het toegangsmodel van een onafhankelijk team dat, los van budget, aangeeft welke zorg nodig is, is beter dan zoals het nu soms gaat. Een huishoudelijke hulp schuift aan bij een keukentafelgesprek, maar krijgt vooraf mee dat er geen ruimte is voor extra uren of dat er een maximum is. Het toegangsteam moet bestaan uit professionele krachten met een brede kijk op zorg. Een vraag is hoe je dat organiseert met een zorgaanbieder met een populatiebudget. Een aanvraag moet snel leiden tot een indicatie en tot zorg. Per geval moet worden bekeken of schoonmaakondersteuning en eventuele begeleiding bij dezelfde hulpverlener kan worden ondergebracht, als deze dat aankan. Ook moet soms de verbinding met de zorg via de zorgverzekeraar of de Wet langdurige zorg worden bekeken. De scheidslijn is nu wel eens te strak. Het is goed dat er, zoals onder 5.10 op pagina 30 staat, intensief overleg is over afbakeningskwesties met een actieve rol van de gemeente. De organisatie van zorg is voor velen onoverzichtelijk geworden. Wat betreft eigen kracht en vrijwilligers gebeurt nu al veel. Mensen regelen vaak al zelf huishoudelijke hulp en velen zijn actief als vrijwilliger in de zorg. Is het wel reëel om ervan uit te gaan dat 40% van de hulpvragen informeel kan worden opgelost? Wie echt zorg nodig heeft moet deze krijgen, zowel in kwaliteit als hoeveelheid. Wie gaat daar op toezien?

D66 is het er mee eens dat het beschikbare budget kaderstellend is. Met het gebiedsgericht werken is D66 het ook eens. Schoonmaakondersteuning moet een sobere en adequate voorziening zijn en de omgeving moet zo mogelijk worden ingeschakeld. Dat gebeurt ook al veel. Bij maatwerk is het werken met uren beter. Vroegsignalering is inderdaad van groot belang. De kwaliteit moet goed zijn en is volgens de gebruikers op dit moment ook goed. Wat betreft informele zorg kan Mondenzorg in De Monden als voorbeeld dienen. Probeer inventief te zijn in het aansporen van instellingen om het anders te doen. Uit het feit dat Dokter het nu overneemt, blijkt dat het wel kan om effectiever en efficiënter te zijn. Hoe wordt een toegangsteam samengesteld? Zorg op maat is belangrijk en Buursupport kan worden ingezet.

DOP wijst op twee recente zeer verschillende rechterlijke Wmo-uitspraken. Onduidelijk is nu of een gemeente wel of niet huishoudelijke hulp mag weigeren. Hoeveel rechtszaken lopen er tegen de gemeente Emmen inzake huishoudelijke hulp en PGB-verstrekking? Volgens CBS-cijfers zijn de lasten van het zorgstelsel de afgelopen tien jaar naar de burger verschoven. De ziektekosten zijn voor de burger met 8% gestegen. Dat het CAK naar het inkomen kijkt, is een goed systeem. Maatwerk blijft nodig voor wie het echt nodig hebben. Daar kan nog eens kritisch naar worden gekeken. Werken met uren is beter. De uitvoeringskosten zullen stijgen doordat mensen zo lang mogelijk thuis moeten blijven wonen. DOP is daarom niet tegen verhoging van het budget. Het budget hoeft ook niet elk jaar hetzelfde te zijn. Kritisch moet worden gekeken naar marktwerking in de zorg. Niet alle ondernemers doen een goede inschatting. De gemeente moet daar grip op houden. DOP is het met veel punten van PvdA, CDA en Wakker Emmen eens. Het kind moet niet met het badwater worden weggegooid.

VVD ziet schoonmaakondersteuning als een sobere basisvoorziening, waarbij men hulp krijgt bij de verschillende huishoudelijke taken. Die hulp kan gegeven worden door het eigen netwerk en via participatiebanen op wijk- en dorpsniveau. Bij een doelgroepenbeleid moet bepaald worden wanneer het nodig is dat iemand hulp krijgt bij het schoonmaken. Hoe dement je daarvoor moet zijn, is een lastige vraag. Wie gaat die indicatie geven? In het verleden had je HH1 en HH2. HH2 is afgeschaft. Nu zou men de signalerende functie terug willen hebben. Bij kwetsbare groepen is vaak hulp bij persoonlijke verzorging aan de orde, maar die wordt door ziekenverzorgenden en verpleegkundigen gegeven. Je moet bedenken hoe je zorg integreert, op welk niveau en hoe de kosten worden toegedeeld. Onderlinge afstemming zou in kleine zelfsturende teams moeten plaatsvinden op wijk- en dorpsniveau. Vroeger zorgde de wijkverpleegkundige voor die verbinding. Je zou daar soms naar terug willen. Bij het inzetten van hulp moet de persoonlijke levenssfeer van mensen worden gerespecteerd, bijvoorbeeld als het gaat over hoe vaak men wil douchen. Mag een hulp bij iemand die erg eenzaam is, tijd

uittrekken voor een kopje koffie? Wie betaalt dan die tijd? De financiering mag geen open einde hebben en moet binnen de gestelde kaders blijven. Dat binnen het sociale domein schotten tussen potjes verdwijnen, is voor VVD geen probleem. Wel wil VVD graag een overzicht van de financiële stand van zaken wat betreft overschotten en tekorten.

ChristenUnie merkt op, dat het onderscheiden van doelgroepen in strijd lijkt met de Wmo en de individuele toets. Schoonmaakondersteuning is nu een maatwerkvoorziening. Er wordt dus al gekeken naar de individuele behoefte, naar wat men zelf kan, wat een mantelzorger kan, welke algemene voorziening er is en welke hulp men echt nodig heeft. Volgens de rechterlijke uitspraken moet de gemeente steun bieden waar mensen iets niet meer zelf kunnen. Het onderzoek, het keukentafelgesprek, kan door het toegangsteam worden gedaan. Dat is niet nieuw. In de gemeente Borger-Odoorn werkt men er al mee en volgens de Stichting sociale teams gaat dat heel goed. Men kan goed sturen op preventie en heel integraal werken, omdat de teams bestaan uit generalisten. Schoonmaakondersteuning zou binnen het geldende decentralisatiebudget moeten worden uitgevoerd.

GroenLinks beschouwt schoonmaakondersteuning als maatwerk voor mensen, die dat nodig hebben. Het is meer dan alleen schoonmaken en heeft ook een signalerende werking. GroenLinks haalt Jesse Klaver aan en waarschuwt voor economisme, het reduceren tot een financiële rekensom. Men moet ook kijken naar wat maatschappelijk wenselijk is. Er wordt nu al een beroep gedaan op mantelzorgers. Voorkomen moet worden dat deze overbelast raken.

Senioren Belang Noord is blij met het door VVD genoemde onderscheid in HH1 en HH2. Bij HH2 is ook sprake van begeleiding. In de nota's wordt steeds gesproken over preventie en begeleiding. Waar in de nota's persoonlijke zorg wordt genoemd gaat Senioren Belang Noord ervan uit dat hier toezicht wordt bedoeld, verzorging met de handen op de rug. De indicatie moet door een onafhankelijke instantie worden gedaan, niet door het sociale team, want keuzevrijheid is van groot belang. Misschien komt het CIZ nog terug. Er moet achter de voordeur gekeken worden met het oog op preventie, om duurdere hulpverlening in de toekomst te voorkomen. Extra aandacht moet er zijn voor: - dementie, - het niet overbelasten van mantelzorgers, - mensen met een zware lichamelijke handicap en - 80-plussers (die zouden altijd een indicatie moeten krijgen voor huishoudelijke hulp of een sociale voorziening). Belangrijk zijn: preventie, één regisseur en één plan en korte lijnen.

De heer Wolf ziet een belangrijke kaderstellende inbreng door de raad over de onderwerpen innovatie, inkoop en participatie.

Bij innovatie gaat het er om meer te doen met minder geld. Dat kan via het multipliereffect worden bewerkstelligd. Diverse actoren zijn hierbij betrokken. Bij inkoop gaat het er om te krijgen wat men eist. Fracties hebben zorgen over het omvallen van nog meer zorgaanbieders. De solvabiliteit van een partij kan een aanbestedingseis zijn. Bij participatie kan men leren door te doen, door te gaan praten met mensen in en vertegenwoordigers van doelgroepen. Wie wil er wat? Belangrijk is daarbij faciliteren met geld en middelen, maar zeker ook het organiseren van informatiestromen en contactmomenten.

De heer Wolf is verbaasd dat de meeste fracties liever het uren criterium hanteren. Zelf is hij voor sturing op output. Misschien zijn de hoge cijfers juist het gevolg van aanbesteding op kavels. De heer Wolf adviseert om niet zonder meer te kiezen voor uren en goed over deze kwestie na te denken.

Wethouder Bos reageert op wat de fracties hebben ingebracht over de schoonmaakondersteuning.

De wethouder constateert dat de meeste fracties niet zo zwaar tillen aan het binnen het *budget* blijven. **Voorzitter Huttinga** corrigeert dit, omdat men vooral doelt op het ontschotten binnen het sociale domein en het kunnen schuiven met budgetten. **Wethouder Bos** bedoelt dit ook.

Wat betreft *innovatie* is de vraag of men voor- of achteruit wil innoveren. Als iets goed is, dan moet het die kant op, ook al is het misschien eerder ook al eens gedaan.

Over de *integrale aanpak* leven veel vragen. Het is niet de bedoeling, dat één superverzorger alles gaat doen, van schoonmaken, psychisch indiceren, tuin verzorgen tot persoonlijke verzorging, maar wel dat de verschillende zorgaanbieders goed samenwerken.

Bij de *inkoop* is veel meer aandacht nodig voor hoe de verschillende zorg wordt afgestemd.

De wethouder ziet als belangrijkste onderscheid in *doelgroepen*, het wel of niet zelf kunnen voeren van de regie. Wie regie kan voeren, heeft, bij onvoldoende geld en/of netwerk, genoeg aan alleen schoonmaakondersteuning. Wie geen regie kan voeren, heeft meer ondersteuning en ook aanvullende begeleiding nodig. Daarbij zijn veel gesprekken en maatwerk nodig.

Het *toegangsteam* moet onafhankelijk zijn van de zorgaanbieder. Vanuit de cliënt geredeneerd en in samenspraak met de cliënt moet men nagaan wat nodig is. Het team moet ook goed de wijk of het dorp kennen wat betreft formele en informele zorg en participatiebanen. Liever zet men iets te zwaar in dan te voorzichtig. Een *indicatie* moet door iemand van het toegangsteam zelf, snel kunnen worden afgegeven, zodat zorg snel kan worden ingezet. Soms is raadpleging van een tweedelijnsdeskundige nodig. Voor snelle hulp moeten de lijnen tussen toegangsteam en informele zorg goed zijn. Het inzetten van een CIZ (Centrum indicatiestelling zorg) is niet nodig als het toegangsteam onafhankelijk werkt, los van wat budgettair beschikbaar is.

Informele zorg en burgerparticipatie zijn goed mogelijk, maar bij complexe vragen moeten wel deskundigen worden betrokken.

Discussie - tweede ronde

Wakker Emmen is blij met het antwoord van de wethouder. Wel benadrukt Wakker Emmen, dat het niet gaat om “gewoon werkster zijn”. De rol van een huishoudelijke hulp en de opleiding ervan, worden vaak onderschat. Voor cliënten is het belangrijk dat de hulp deskundig is, goed met hen omgaat en dat niet steeds een ander komt. Het toegangsteam kan monitoren of klikt.

PvdA ziet een werkster niet als minderwaardig. De inzet van participatiebanen heeft niets te maken met niet waarderen. In tegenstelling tot de wethouder vindt PvdA burgerparticipatie niet het verlengde van het sociale team, maar juist de basis. Daarna komt pas het sociale team aan de orde. Bij inkoop kan het gebeuren, dat na het moment van de inkoop de solvabiliteit verandert door slechte onderhandeling in een ander gebied. Dat zou bij TSN het geval kunnen zijn geweest. Afstemming in de zorg is een schaalprobleem. Integreren van zorg moet op een zo laag mogelijk niveau gebeuren. Burgerparticipatie en populatiefinanciering moeten dan gekoppeld worden. Het “right to challenge” moet hierbij serieus worden genomen. Wanneer het ene systeem werkt met een criterium als “een gestructureerd huishouden” en het andere met een afrekening in uren, dan gaat er iets fout in de informatievoorziening. Daar moet iets mee worden gedaan. PvdA is niet voor inputfinanciering, maar anderzijds kan het vaststellen van normen voor een gestructureerd huishouden ook een probleem zijn.

CDA is blij met wat de wethouder heeft gezegd over de snelheid van indiceren en zorg inzetten. Moeite heeft CDA met een automatische indicatie boven tachtig jaar, zoals Senioren Belang Noord voorstelt. Dat past niet in een aanpak met wijkgebonden toegangsteams.

D66 is het helemaal eens met maatwerk en een onafhankelijk deskundig toegangsteam. Een team kan met het oog op de lastige taak beter teveel dan te weinig opgetuigd zijn. Snelle indicatie door het toegangsteam is prima. Het zou niet langer dan zes weken moeten duren, maar hoe snel zou het moeten? D66 is voor informele zorg en burgerparticipatie. Innovatie moet vooruit, maar goede dingen uit het verleden kunnen worden meegenomen. De indeling van doelgroepen op basis van het wel of niet zelf regie kunnen voeren, is een mooie indeling. Een duidelijke keuze is nodig tussen urenregistratie of outputcriteria. D66 is absoluut tegen een automatische indicatie voor tachtig-plussers.

DOP vindt het zinvoller om, als tussenstap, tachtig-plussers te benaderen voor een inventarisatie. Hulp komt niet altijd terecht bij wie het nodig heeft. DOP is van mening dat de Wmo leidraad moet zijn en echt moet worden uitgevoerd. Men moet niet op het randje gaan lopen. Verder is het belangrijk mantelzorgers niet over te belasten en geen dwang tot

vrijwilligheid op te leggen. Op de vraag van **D66** of men bij de Wmo nu al op de rand balanceert en af en toe aan de verkeerde kant komt, zegt **DOP** dat zelfs de minister wel eens afwijkt. Het is aan het schuiven. **DOP** vraagt zich af of er over twee jaar nog schoonmaakondersteuning is. **PvdA** vindt dat **DOP** onrust zaait, waar dat volstrekt niet aan de orde is. **DOP** moet dit bewijzen met feiten. **DOP** maakt zich zorgen over wat men tegenkomt. **DOP** heeft altijd geprobeerd mensen te helpen met het oplossen van problemen, maar verwijst nu direct naar de gemeente. Veel gaat goed, maar **DOP** heeft aandacht voor wat niet goed gaat. **PvdA** roept **DOP** op niet onterecht onrust te zaaien over het voortbestaan van schoonmaakondersteuning. **DOP** verwijst naar een artikel in Binnenlands Bestuur van 12 januari over de rechtszaken. **Voorzitter Huttinga** wil de discussie beëindigen, omdat deze nergens toe leidt. **PvdA** protesteert hiertegen en vult aan, voor het evenwicht in de discussie, dat het artikel in Binnenland Bestuur over een heel andere situatie gaat en door **DOP** wordt misbruikt, alsof de schoonmaakondersteuning in Emmen op de tocht zou staan. **Voorzitter Huttinga** reageert, dat hij wel het evenwicht wilde bewaren, maar een welles-nietes-discussie wilde afbreken.

VVD merkt op dat de gemeente gelukkig zelf bepaalt hoe men inhoudt geeft aan de Wmo. Het is belangrijk om schoonmaakondersteuning niet te ingewikkeld te maken en per onderdeel overzichtelijk te houden. Het koppelen van veel zaken geeft risico op vermenging.

ChristenUnie bedankt de wethouder voor het positieve verhaal. Het beleidsplan zou qua sfeer bijgeschaafd moeten worden.

GroenLinks benadrukt het belang van deskundigen in de toegangsteams. Die teams hebben een zware verantwoordelijkheid. De verantwoordelijkheid kan niet helemaal bij burgerparticipatie liggen, denk aan de verslaafdenproblematiek. Het team moet zijn werk doen in samenspraak met alle betrokken partijen.

Senioren Belang Noord weet dat de automatische indicatie voor tachtig-plussers altijd prima werkte bij het CIZ. **Senioren Belang Noord** is blij met de onafhankelijke indicatiestelling en benieuwd hoe men hier vorm en inhoud aan gaat geven.

Wethouder Bos begrijpt uit de discussie dat men op de goede weg is. Om het positief neer te zetten zal nog naar de stijl van de stukken worden gekeken. In de uitgangspunten voor schoonmaakondersteuning zit niet veel verschil. Bij de uitwerking is de wijze van monitoring nog een belangrijk punt, ook het meten op individueel niveau.

Voorzitter Huttinga stelt vast, dat over alle aspecten is gesproken. De wethouder is van plan verheldering te geven over toegang en monitoring. Terug innoveren vindt men niet erg als het maar toekomstgericht en positief is. Over inkoop zal nog verder worden gesproken.

7. Bespreken B-stukken

7A Besluit begrotingswijzigingen 2015-09+ bijlagen RIS.7395 en RIS.7396

De commissie heeft geen opmerkingen.

7B Beleidsplan handhaving Participatiewet 2016-2018 c.a. + bijlagen RIS.7391, RIS.7392, RIS.7393 en 15.087025

Eerste termijn

D66 bedankt voor de stukken betreffende de cliëntenraad. Over de punten waarover de cliëntenraad nog geïnformeerd wordt, wil **D66** ook graag geïnformeerd worden. **D66** heeft één vraag bij de Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive. **D66** begrijpt dat volledige verrekening is beperkt en dat bij uithuiszetting of dringende redenen de beslagvrije voet in acht wordt genomen. Blijft dit zo, wanneer het meerdere malen gebeurt of wordt dan strakker gehandhaafd? Verder stemt **D66** in met het stuk.

GroenLinks is terughoudend wat betreft het stuk, omdat wordt uitgegaan van repressie en sanctionering. GroenLinks ziet meer in positieve beloning en heeft vragen bij het opleggen van financiële sancties aan minima. Met een minimale uitkering zit men al aan de onderkant van de samenleving. Verder beknotten geeft meer problemen dan het oplost. **D66** vraagt welke andere benadering GroenLinks voor ogen heeft. Bij fraude zijn toch sancties nodig? **GroenLinks** denkt aan begeleiding naar werk. Dat zou meer aandacht moeten krijgen dan handhaving. Bij fraude gaat het niet om een grote groep. Het intrekken van begeleiding is al een straf. Een financiële straf brengt geen oplossing.

ChristenUnie constateert dat in de verordening een evenwicht gezocht is tussen het gegeven dat fraude niet mag lonen en de zorgplicht van de gemeente. Dat is goed. Is het wel nodig om in de Handhavingsverordening Participatiewet in artikel 2 op te nemen, dat de raad het beleidsplan vaststelt? Dat kan de raad ook zonder verordening. ChristenUnie kan zich vinden in de visie om uit te gaan van de landelijke aanpak Hoogwaardige Handhaving en ook in de daaraan toegevoegde vier elementen. De in hoofdstuk 5 geformuleerde vier doelen zijn eerder middelen dan doelen. Het is niet duidelijk wat het resultaat moet zijn. Het doel is uiteindelijk minder fraude en minder boetes. Wat is hierop de reactie van het college?

CDA heeft een vraag over een van elementen uit de gevolgde landelijke aanpak Hoogwaardig Handhaven, namelijk vroegtijdig en goed informeren op maat. Het is goed, dat in beeld is gebracht hoe klanten dit beoordelen en hoe goed ze op de hoogte zijn van rechten, plichten, controles en sancties, en dat de leerpunten worden gebruikt voor verbeteringen. Wat waren de belangrijkste leerpunten en heeft men zich al verbeterd op die punten? CDA sluit zich aan bij de vraag van de Cliëntenraad over de tegenprestatie. Wat is het verschil tussen vrijwilligerswerk en de tegenprestatie? Hoe wordt verdringing voorkomen? Bij het niet willen meewerken aan een tegenprestatie vindt handhaving plaats (pag. 6 van beleidsplan). Wanneer kan de raad de nadere beleidsregels tegemoet zien, die in artikel 4 van de Verordening tegenprestatie wordt aangekondigd? Zolang de details van de tegenprestatie niet duidelijk zijn is het lastig controleren en handhaven.

PvdA kan zich vinden in de hoofdlijnen van het stuk. Fraude mag niet lonen. Door instrumenten als tegenprestatie en participatie te gebruiken is dit in positieve zin aan te pakken. PvdA vraagt hoe het zit met de terugwerkende kracht. Zijn er geen aspecten waar dit in het nadeel van de bijstandsontvanger uit kan werken?

Wakker Emmen vindt een goede balans tussen preventief handelen en duidelijk sanctioneren belangrijk. Fraude mag niet lonen. Het ondermijnt solidariteit en verkleint het draagvlak voor sociale zekerheid. In de visie is de balans tussen preventie en sancties goed terug te vinden. Wakker Emmen vraagt extra aandacht voor goede communicatie. Is er een leidraad voor wat dringende redenen zijn in artikel 4 van de verordening over verrekening? Wordt een taalcursus in verband met de taaleis mede bekostigd door de gemeente in het geval van een minimuminkomen? Is de aanwezigheid van kinderen van invloed op de sancties? Soms kan alleen schuldsanering een gezin nog redden van huisuitzetting, maar dan zijn wel kinderen de dupe van onverantwoordelijk handelen van de ouders.

Senioren Belang Noord ziet op pagina 4 van de beleidsnota een verschuiving van sociale recherche naar handhaving. Ook het afstemmen van de hoogte van de boete op de individuele omstandigheden (pagina 6) is een goede zaak en kan problemen voorkomen. De optimalisering van de dienstverlening is belangrijk. Door regelmatig contact en tijdige evaluatie kan men tijdig bijsturen. De opgelegde boetes blijken werkelijk te worden geïncasseerd. Dat heeft ook effect op de samenleving. Verder moet niemand aan de kant blijven staan. Een vraag is nog waarom bij de samenwerking (pagina 11) handhaving ten aanzien van PGB's prioriteit heeft.

VVD is voor een stringent en duidelijk handhavingsbeleid. Het beleidsplan is goed. VVD kan zich daar in vinden. Met het advies van de cliëntenraden is goed omgegaan. De visie sluit aan op de landelijke aanpak. Communicatie en preventie aan de voorkant zijn natuurlijk goed, maar is er niet een risico dat bij vermenging van preventie en handhaving, de handhaving verslapt? Wat denkt de wethouder daarover? Prioriteit geven aan de PGB's is begrijpelijk, omdat er veel wordt gesproken over fraude met PGB's. Als blijkt, dat zaken misgaan doordat mensen het niet begrijpen, moet dat duidelijk worden, zodat bijstelling mogelijk is.

Wethouder Bos legt uit, dat er een inlichtingenplicht is. Bij schending, bijvoorbeeld door zwartwerken, volgt een boete. Om te zorgen dat het niet zover komt, is alles gericht op vroegtijdige informatie en communicatie, vaak overleg, blijven volgen, ondersteunen, maar ook meekijken om te zien waar het fout kan gaan. Dat gaat niet ten koste van de handhaving. Wanneer toch geld moet worden terugbetaald plus een boete, wordt uitgegaan van een beslagvrije voet van 90% van het bijstandsniveau. Het bedrag moet volledig betaald worden, dus dat kan meer maanden gaan duren. Van recidive is sprake als iemand binnen vijf jaar weer de inlichtingenplicht schendt. Het beleid daarvoor is nu minder stringent dan eerder, maar in de afgelopen jaren is deze situatie nul keer voorgekomen. In een recente rechterlijk uitspraak zijn ook nog een aantal inperkingen gesteld aan de boete, namelijk een maximum hoogte en een maximum van 24 maanden.

De wethouder beantwoordt vervolgens de diverse vragen en opmerkingen.

Als iemand vaker de inlichtingenplicht schendt komt er een boete bij op. Niet repressie en sanctioneren staan centraal, maar het voorkómen van fraude. Het vaststellen van een beleidsplan door de raad staat in de verordening om dit voor de toekomst vast te leggen. De vier genoemde doelen zijn inderdaad geen einddoelen, maar meer tussenstappen. De leerpunten zijn al verwerkt, maar de wethouder zal er nog naar kijken. Er komt binnenkort ook nog een communicatieplan. Beleidsregels over participatie vallen onder een ander kader. Omdat nu een versoepeling wordt vastgesteld, zal de terugwerkende kracht niet leiden tot problemen. Van de dringende redenen in artikel 4 over de beslagvrije voet is geen lijst. Het gaat om individuele redenen en dat kan met kinderen te maken hebben. Hoogwaardig handhaven aan de voorkant moet voorkomen, dat iemand in de schuldsanering terecht komt. De taaleis komt apart in de raad. Dat prioriteit gegeven wordt aan de PGB's, is om de PGB-houders te beschermen. Bij een aanvraag wordt gekeken, waar die vandaan komt en wie het heeft ingevuld. Het gaat niet om eventuele fraude door de PGB-houder. Men wil nagaan op welke momenten in het proces gekeken moet worden, om fouten te voorkomen. Het is een breed veld waar niet alleen het sociale, maar ook het fysieke domein aan de orde is. Vermenging van preventie en handhaving mag niet leiden tot verslapping van de handhaving. Het is juist de bedoeling, dat zo vroeg mogelijk met handhavingsogen gekeken wordt. Het gaat om attentering en bewustwording van de klantmanagers en contact tussen klantmanagers en handhavers. Het blijven aparte functies.

Tweede termijn

D66 bedankt voor de duidelijke beantwoording. D66 vindt communicatie en veel contact vanaf het begin belangrijk en stemt in met het stuk.

DOP is het in grote lijnen eens met de brief van de cliëntenraad. In de raad zal men een definitieve standpunt geven, eventueel met een stemverklaring als het een A-stuk wordt.

Voorzitter Huttinga concludeert dat het stuk als A-stuk naar de raad gaat en dat DOP eventueel een stemverklaring geeft.

8. Bespreken A-stukken: n.v.t.

9. Onderwerpen ter bespreking

9A Brief college inzake inzet reserve Sociaal domein voor Wmo-schoonmaakondersteuning
Over deze brief heeft geen enkele fractie vragen.

10. Vaststellen verslag vergadering

10A Notulen van de commissie Samenleving van 1 december 2015

Over het verslag zijn geen opmerkingen. Het wordt ongewijzigd vastgesteld.

11. Ingekomen stukken vanuit het college/presidium

CDA wil graag 11E over de ombudsfunctie agenderen.

Senioren Belang Noord wil ook 11E agenderen.

Voorzitter **Huttinga** geeft aan dat de motivering voor maandag 12.00 uur bij de griffie moet zijn. Het is handig als punten worden aangegeven om op te reageren.

12. Overige ingekomen stukken: n.v.t.

13. Sluiting

Voorzitter **Huttinga** bedankt allen en sluit de vergadering om 22.11 uur.